

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/58743> holds various files of this Leiden University dissertation

Author: Brink, Yannick Nelson van den

Title: Voorlopige hechtenis in het Nederlandse jeugdstrafrecht : wet en praktijk in het licht van internationale en Europese kinder- en mensenrechten

Date: 2018-01-25

Naschrift

Dit onderzoek is tot stand gekomen in voor het Nederlandse jeugdstrafrecht roerige tijden. Zo is in de afgelopen jaren de ZSM-werkwijze ingevoerd, het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtsketen (LIJ) geïmplementeerd, de Wet adolescentenstrafrecht in werking getreden en, met de invoering van de nieuwe Jeugdwet, de jeugdzorg gedecentraliseerd. Ook is het 'Masterplan DJI' gepresenteerd en tot uitvoering gebracht, waardoor meerdere justitiële jeugdinrichtingen hun deuren definitief hebben moeten sluiten. Dat het jeugdstrafrecht volop in beweging is, laat zien dat dit rechtsgebied in de belangstelling staat van de wetgever, beleidsmakers en professionals die werkzaam zijn in de praktijk en dat men open staat voor verandering. Dit biedt mogelijk kansen voor dit onderzoek om daadwerkelijk impact te hebben. In dit verband wil ik op deze plaats nog kort aandacht besteden aan twee belangwekkende ontwikkelingen die pas tegen (of zelfs na) het einde van dit onderzoek concreet vorm hebben gekregen: het beleidstraject 'Verkenning Invulling Vrijheidsbeneming Justitiële Jeugd' ('VIVJJ') en het wetgevingstraject 'Modernisering Wetboek van Strafvordering'.

In 2015 zijn de hoofdlijnen gepresenteerd van een mogelijke nieuwe beleidskoers van het ministerie van Veiligheid en Justitie met betrekking tot vrijheidsbeneming van justitiële jeugd (de VIVJJ).¹ Hierin wordt voorgesteld om het huidige stelsel van justitiële jeugdinrichtingen te vervangen door een stelsel van lokale 'kleinschalige voorzieningen', waarin de jeugdige dichtbij zijn eigen leefomgeving kan worden geplaatst in een regime met een op het individu toegesneden zorg- en beveiligingsniveau. Dit stelsel van kleinschalige voorzieningen wordt, zo is het voorstel, aangevuld met één of twee landelijke specialistische voorzieningen met een 'normaal beveiligingsniveau' (lees: vergelijkbaar met de huidige justitiële jeugdinrichtingen). Sinds september 2016 zijn in meerdere steden pilots gestart met kleinschalige voorzieningen. Op dat moment was het onderhavige praktijkonderzoek echter reeds afgerond, waardoor deze pilots buiten de reikwijdte van dit onderzoek zijn gevallen. Dit neemt niet weg dat deze mogelijke nieuwe koers een veelbelovende ontwikkeling betreft die tegemoet komt aan de – ook in dit onderzoek gesignaleerde – behoefte aan meer differentiatie in residentiële voorzieningen in het jeugdstrafrecht. Wel is het van belang dat bij de verdere ontwikkeling hiervan voor ogen wordt gehouden dat ook de plaatsing van een minderjarige in een kleinschalige voorziening een vorm van vrij-

---

1 *Kamerstukken II 2015-2016, 24587, nr. 626. Zie voor het rapport: Van Alphen, Drost & Jongebreur 2015.*

heidsbeneming kan zijn. Dit impliceert dat de in dit onderzoek uiteengezette rechtswaarborgen tegen onrechtmatige en willekeurige vrijheidsbeneming onverkort van toepassing zijn en dat een mogelijke aanzuigende werking van deze nieuwe voorzieningen moet worden voorkomen.

Eveneens in 2015 is de 'Contourennota Modernisering Wetboek van Strafvordering' verschenen, waarin de hoofdlijnen zijn geschetst van het omvangrijke moderniseringstraject van het betreffende wetboek.² Hierin heeft de (toenmalige) minister van Veiligheid en Justitie zijn plannen met betrekking tot de regeling van de voorlopige hechtenis uit de doeken gedaan, waarin hij expliciet stelt dat een ingrijpende wijziging van deze regeling niet is aangewezen.³ Dit heeft toch anders uitgepakt. Nadat de conclusies van het onderhavige onderzoek op papier waren gezet, is op 7 februari 2017 de conceptversie van het 'Wetsvoorstel tot vaststelling van Boek 2 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering' gepubliceerd en in consultatie gegaan. Hierin wordt voorgesteld om het schorsingsmodel volledig uit de wet te schrappen en te vervangen door een model van 'voorlopige vrijheidsbeperking'.⁴ Hoewel dit wetsvoorstel niet binnen reikwijdte van dit onderzoek valt, is onmiskenbaar dat er raakvlakken zijn met de voorstellen die in de conclusies van dit onderzoek zijn gedaan. Dit onderzoek kan dan ook een bijdrage leveren aan de verdere ontwikkeling van dit wetsvoorstel,⁵ met specifieke aandacht voor de minderjarige verdachte.

Leiden, 1 september 2017

---

2 *Kamerstukken II* 2015-2016, 29279, nr. 278.

3 *Ibid.*, p. 56-57.

4 Zie 'Wetsvoorstel tot vaststelling van Boek 2 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering: Het opsporingsonderzoek', titel 5.4, te raadplegen via: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/modernisering-wetboek-van-strafvordering.

5 Dit wetsvoorstel zal, volgens de planning, medio 2018 bij de Tweede Kamer worden ingediend. Zie *Kamerstukken II* 2015-2016, 29279, nr. 321.